

Profesija, kurā vari būt dzejnieks, audzinātājs, komponists, dārznieks...

Ar Limbažu vidusskolas skolotāju un folkloras kopas *Kamolītis* vadītāju **Janu JENERTI** tiekamies viņas darbavietā vakarpusē. Skolās krēslas stundās allaž ir neparasta noskaņa un klusums. Īstais laiks rimtai sarunai, skatoties uz stikla mākslinieces Andas Munkevicas veidotajiem, bezgala skaistajiem *Zinību spārniem* – balvu, ko Jana novembra sākumā saņēma kā *Latvijas Gada skolotāja* kategorijā *Sākumskolas skolotājs*. Sarunbiedre neslēpj, ka kolēģiem ilgi nācies pierunāt, lai viņa vispār piekristu, ka kolektīvs Janu izvirza balvai. Piekritusi, taču drīzāk tāpēc, lai savējos nesarūgtinātu ar atteikumu, arī saprotot, ka viņas darbs nav atdalāms no kopīgā veikuma, gatavojot Limbažu vidusskolas audzēkņus šīsvasaras Latvijas Skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētkiem. – *Katra savā kategorijā bija pieteiktas arī mūsu vidusskolas pedagoges, kuras strādā ar kori, zīmētājiem un tērpu darinātājiem...*

Pat tagad, kad saņemta augstākā atzinība, Jana uzreiz teic, ka Latvijā noteikti ir daudz skolotāju, kuri varbūt vairāk nekā viņa būtu pelnījuši šo titulu. – *Mani šādas publiskas godināšanas mulsina. Parasti no malas skatos, kā uztājas mani skolēni. Pati gribu būt nepamanāma, lai vispirms redz manu paveikto – to, ko apguvuši un spēję audzēkņi. Kad Gada skolotāja ceremonijas rīkotāji Janai jau iepriekš atklājuši, ka tieši viņa saņems *Zinību spārnus*, bet piekodinājuši – līdz pasākumam ziņa jāpatur noslēpumā, satraukums bijis ļoti liels, apzinoties, ka nu tomēr pašai vajadzēs stāties ļaužu priekšā Latvijas Universitātes Lielajā aulā. Turklāt par savām bažām nedrīkstēja citiem stāstīt, viss bija jāpatur sevī. Skolotāja pasmaida, taujāta, ko tieši teikusi, balvu saņemot. – *Neatceros. Iepriekš runu negatavoju, taču zināju, ka tajā brīdī atnāks tiešie vārdi.**

Rakstnieces iedvesmota izvēle

Bērnībā Jana sapņoja, ka būs dzejniece, tāpat vārdu māksliniece. Jau mācoties Limbažu 1. vidusskolas 3. klasē, sākusi rakstīt pantus. Kad vienu gadu nācās apmeklēt Juglas Meža skolu, darbojusies dzejas pulciņā. To vadīja kolosāla latviešu valodas skolotāja Helga Freidenfelde. Pulciņa dalībnieki ar viņu sarakstījās vēl daudzus gadus pēc skolas beigšanas. – *Rakstījām īstas vēstules, nevis sms īsziņas, – precizē Jana. Tolaik kopā ar klasesbiedreni pat izdevušas savu grāmatīņu.*

Sākot Limbažu mūzikas skolā apgūt akordeona spēli, domājuši, ka noteikti kļūs par komponisti. Vēlāk spriedusi, ka būs dārzniece. Taču tad, jau būdama vidusskolniece, aizgājusi uz tikšanos ar rakstnieci Marinu Kosteņecku, kura, atbraukusi uz Limbažiem, emocionāli stāstīja par situāciju bērnunamos. Pēc šīs tikšanās Jana nešaubīgi izlēma – strādāšu bērnunamā un rūpēšos, mīlēšu šos bērnus. Ar tādu domu iestājusies Liepājas Pedagoģiskajā institūtā. Taču, kad jaunā diplomētā pirmsskolas skolotāja un logopēde beidza studijas, izrādījās, ka nav nemaz tik viegli tikt darbā bērnunamā. Jūrmalā vajadzēja dzīvesvietas pierakstu, bet citu bērnunamu ar vakancēm tuvumā nemaz nebija. Toties tikko bija atvērts jaunuzcelts bērnu dārzns Lādezerā. Sākusi ar prieku strādāt tur. *Dārziņš* jau nākamajā gadā sāka veidoties arī par skolu. Uzreiz saņemts piedāvājums strādāt ar skolēniem. Lai to drīkstētu, vēlāk RPIVA filiālē Cēsīs apguvusi sākumskolas skolotājas specialitāti. – *Vienubrīd jutu, ka esmu uzņemusies pārāk daudz – strādāju ar savu klasi, vēl mācīju matemātiku, mājturību, vadīju pulciņu. Līdztekus tam mājas rūpes, ģimene. Paņēmu gadu pārtraukumu no skolas pienākumiem.*

Pēc atelpas pauzes uzaicināta strādāt Limbažu 3. vidusskolā, kur vajadzēja audzinātāju 1. klasei. Tagad Jana šajā skolā aizvadījusi jau trīs savu sākumskolas klašu izlaidumus, pavadot viņus uz nākamo izglītības posmu. Līdz 6. klasei viņa gan savējiem turpina mācīt matemātiku. Taču šobrīd kā audzinātāja lolo 2. klasi. – *Ma-*

Limbažu vidusskolas pedagoge Jana Jenerte ir pirmā mūsu novadā, kura saņēmusi Latvijas Universitātes iedibināto balvu Gada skolotājs

Daļa no folkloras kopas *Kamolītis* dalībniekiem kopā ar savu vadītāju Janu Jenerti šīsvasaras Skolēnu Dziesmu un deju svētkos

zie pirmklasnieki lielākoties ierodas skaļi, trauksmaini, nedaudz apjukusi. Palēnām kopā apgūstam mierīgu darba ritmu, iepazīstam skolas dzīvi. Un tad, kad viņi paaugušies un pamati turpmākajam apgūti, atdodu savus lolojumus nākamajiem skolotājiem. Viņi aiziet. Tas vienmēr ir skumji, – neslēpj skolotāja, tomēr piebilst, ka tik daudz mīluma, kā izjūt jaunāko klašu pedagogi, nedabū neviens cits. Šajā vecumā bērni ir bezgala patiesi, nekautrējas samīļot skolotāju, grib ierausties klēpī. Šis nevēltais bērnu mīlums pedagogiem ir papildu alga. No sirds dāvāta.

Kamolītis, kurā savijas folkloras

Visus šos gadus Jana vada arī Limbažu vidusskolas folkloras kopu *Kamolītis* – tā ir viņas veidota. Nupat oktobrī kopa nosvinēja 11. jubileju. Divreiz piedalījusies Latvijas Skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētkos. Precīzāk gan teikt, ka trīs reizes, taču 2021. gadā pandēmijas laikā svētki noritēja neierastā veidā – attālināti. Divas no *Kamolīša* dalībniecēm bijušas arī lielo jeb Vispārējo latviešu Dziesmu un deju svētku dalībnieces.

Aizsākums *Kamolītim* bija uzreiz, kad Jana sāka strādāt Limbažos. – *Man pajautāja, kādu pulciņu es gribētu un varētu vadīt. Nešauboties atbildēju, ka folkloru. Pati biju augstskolas laikā Liepājā darbojusies folkloras kopā, līdzīgu pulciņu vadīju arī Lādezerā skolā. Tā tiešām ir mana sirdslieta, – uzsver skolotāja. Sākumā *Kamolītis* pulcēja pirmklasniekus, tagad jau apvieno dažāda vecuma dalībniekus. No pirmā sastāva kopā joprojām darbojas*

Ella, kura nu mācās 12. klasē. Pusaudžu vecums mēdz būt kritisks, kad interešu ir tik daudz, ka viens otrs labs dziedātājs, muzikants folkloru pamet. Tomēr priecē tas, ka atkal nāk jauni un jauni dalībnieki, grib spēlēt. Daži nepacietīgi gaida pie Janas kabineta durvīm, gaidot, kad viņai

Ja skolotājs ir nosvērts un mierīgs, arī audzēkņos pierimst trauksme.

beigsies stunda un varēs tikt mēģināt. Tad pāriet visas šaubas, vai tas ir vajadzīgs. Ir!

Pārsteidzoši, ka Jana gluži praktiski gādā, lai mazajiem folkloristiem būtu gan mūzikas instrumenti, gan vajadzīgais apģērbs. Pati kopā ar dēlu izgatavojusi kokli. Arī vīrs Aivars iesaistījies – gan viņa, gan Janas draudzenes kontā katram ir pa vienai pašu gatavotai koklei. Tāpat skolotāja saviem *kamolīšiem* šuj brūncus, ada rakstainas zeķes, auž jostas, izšuj vainadziņus. – *Man ļoti patīk rokdarbi – jebkura veida. Un tas, darbojoties ar folkloristiem, lieti noder, jo nopirkt visu gatavu sanāk ļoti, ļoti dārgi, – spriež kopas vadītāja, nerēķinot savu brīvo laiku, enerģiju. Daudz laika prasa arī repertuāra meklēšana, pielāgošana *Kamolīša* sastāvam. Folkloras kolektīviem strikti jāievēro prasības, ka dziesmām un skaņdarbiem jāatbilst noteiktajai tēmai un dalībnieku vecumam, turklāt jāizraugās sava novada muzikālais mantojums. – *Meklēju arhīvā, pārskatu, vai**

kapela, kas Limbažos darbojusies pirms pusgadsimta, nav vajadzīgo mūziku spēlējusi. Klausos vijolnieka Jāņa Straumes ierakstus. Tad ir jādabū notis, jāpārliet mūsu sastāvam, sadalot, ko katrs dalībnieks spēlēs, kā veidosies kopīgais skaņējums, – ceļa pirmsākumu līdz priekšnesumam nedaudz iezīmē skolotāja.

Var sacīt, ka šobrīd *Kamolīti* veido pat trīs vecuma grupas: maziņie, kuri tikko sākuši apgūt kāda instrumenta spēli, vidējais posms un lielie. Folkloras kopā viņi spēlē dažādus instrumentus. – *Mums ir kokles, akordeoni, arī blokflauta, ermoņika, čitara, mandolīna, vijole, stabulītes...* – uzskaita Jana. Mēģinājumus nākas organizēt gan ar katru mazo muzikantu atsevišķi, gan visiem kopā. Reizi nedēļā notiek danči un rotaļas, daļa izvēlas apgūt tikai tos. Iepriekš *Kamolīša* dalībnieki piedalījušies arī stāstnieku konkursos, šobrīd gan interese nedaudz mazinājusies.

Māka saglabāt mieru

Kolēģi par Janu teic, ka apbrīnojams ir viņas miers, prasme tikt galā ar skolā nenovēršamo stresu, spēja pieņemt katru bērnu tādu, kāds viņš ir, un atrast īsto pieeju, uzmundrināt, iedvesmot, radīt klasē gluži ģimeniski siltu atmosfēru. Šo raksturojumu dzirdot, pati pedagoge atkal pasmaida savu sirsnīgo smaīdu. Vien piebilst – ja skolotājs ir nosvērts un mierīgs, arī audzēkņos pierimst trauksme. Pašai viņai – kā mēdz sacīt – galvu izvēdināt lieliski palīdz gan darbs dārzā, gan rokdarbi. – *Adu vienā adīšanā. Savukārt dārza darbu sezonā katru nedēļas nogali braucam uz Trikātu, kur ir vīra senču zeme. Tā nu tomēr izdodas piepildīt kādreizējo sapni par dārznieka profesiju. Taču arī kopā ar audzēkņiem pavasaros tiek audzēti zaļumi, sīpoli, pupiņas, tāpat pukes. – *Var sacīt, ka tagad skolotājas darbā esmu īstenojusi visus savus bērnības sapņus, viss apvienots vienā. Audzēkņu priekšnesumiem rakstījuši dzejoļus un dziesmas, kas tieši viņiem piemērotas un patīk. – *Tas ir aizkustinoši, kā bērni tic brīnumiem, priedzējas par pārsteigumiem. Šobrīd Jana saviem audzēkņiem gatavo (ada) Ziemassvētku dāvanas. Tā jau ir tradīcija. Tāpat ierasts, ka pirmklasniekus paslepšus apciemo rūķi. Visi jau zina, ka viņi dzīvo netālu no skolas. Tiesa, ja kāds mazos vīriņus negaidot ierauga, rūķīši uzreiz pārtop rotaļlietas. 2. un 3. klasē atkal ir citi stāsti. Visnotaļ patiesi. Varbūt stāstus, dzejoļus un dziesmas derētu apkopot grāmatā? – *Nē, nē, – atvairās Jana. – *Lai tas paliek tikai vajadzīgajam brīdim.*****

Viņa gan piekrīt, ka šis visus viņas sapņus apvienojošais darbs ir atņēmis laiku pašas ģimenei. Tiesa, vīrs labi zināja, kas gaidāms, ja apprecas ar skolotāju, jo abi Aivara vecāki bija pedagogi. Pašu dēli gan šo profesiju nav izvēlējušies – ne domu par to. Atim tuva tehnika un darbs mežā, Jurim – tehnoloģijas un IT, bet jaunākais – Justs – šobrīd studē mehatroniku Rīgas Tehniskajā universitātē. Septembrī viņš pārstāvēja Latviju Eiropas jauno profesionāļu meistarības konkursā *EuroSkills Hening 2025*, kas notika Dānijā. Trijotnei savi sapņi, par kuriem vecāki priedzējas.

Starp citu, viens no Janas pašreizējiem audzēkņiem otrklasnieks gan skaidri zina – būs rakstnieks un skolotājs. Noteikti. Dos saviem skolēniem zinību un sapņu spārnus, tāpat kā to dara viņa skolotāja. Jau vairāk nekā 30 gadus.

Laila PAEGLE

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Par publikācijas saturu atbild projekta «Personības spēks» īstenotāja – SIA «Izdevniecība Auseklis».
Projekta Nr. 2025.LV/RMA/1.6.1/018